

legkiválóbbja
degszereplé-
ak Kolozsvár

arzfjének hátra-
Irén, Meményi
fár föllépésével.
oratszám 153)
Lengyel Irén,
r föllépésével.
154)

ne oratórium.
lyárrakkal. Be-
fán Leonard.

édkérdés (Poér
26. szám, A.

sof. (A bécsi
melt helyárak-
Borozatsz. 157.)
ozsvári Akk-l-
vájje. Rendes

ÉSEK

tagabb batá-
0 lej. Állást-
rdetések díja
250 lei, elő-

keresek 21-es
t. Cim: O aj-
rásítér 4. Claj
2035

morott, fehér
rongyot szál-
berling & Co.
fár, Sibiu, Te-
2010

WALD
Flahungyvel
Teleson 147

da, festék-
fveg rakár
el vállalat.
ök nyrafon-
1907

150 m² terü-
szép, világos
ndentéle mű-
ának alkál-
biadó. Cim:
fár, Alatrva-
1095

kitűnő ebéd-
s áron kap-
kiadóran.

3.

Szerkesztőség és ki-
adóhivatal:
Budapest, St. István
utca (Brassai-utca) 15
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal:
157, 128 és 1047
20. sz. sz. — — — 230
Egy év ára pályaudva-
ra — — — — —
Külföldre — — — — —

Ramssetter Kóbert
DAPESZT
1925. november 2. 11. 8.

ELLET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — — 105
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 10
Az előfizetési ára „Tudós”
című folyóirattal együtt
székesfehérvári drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — — 40
Egy évre — — — — —

1925 november 26 Péntek

1925 november 26 Péntek

5687 Kiszlív 20

Az új Magna Charta

Két napja sincs, hogy Angliával kapcsolatban az ir. köztársasági mozgalom nyugatiból hírei futottak át a világot egytől egytől. Látszik dróttelkeresés a mára, mint annak a nyugtalanságnak és nyugtalanságnak ellenpórusa, egy olyan eszmé megvalósulásának hírei érkeznek hozzá, mely jelentőségében felülmúlja mindazokat a törekvéseket, melyek a békekötés óta a világ békéjét megszilárdítani igyekeztek.

A londoni jelentés szerint Balfour lord egy olyan új angol Magna Charta tervét dolgozta ki, mely az angol világbíródsághoz tartozó dominiomokat az anyországgal teljesen egyenrangú hatalmakkal ismeri el, olyan autonóm néphöz ségnek, melyek kül- és belpolitikájukat szemben az anyországtól függetlenül irányíthatják. Ez a terv, megvalósulása esetén annyit jelent, hogy az angol birodalom kebelébe tartozó államok egyrésze egy perzonális unió jogára álló államföderációban egyesül, amely ezentel sorát a maga legjobb belátása szerint fogja intézni.

A „Pax Britannica” eszméje, amely az angol gyarmatbirodalom megalakulása óta Anglia legjobb államférfiainak eszmekörében élt, — a mely tulajdonképpen egy fejlettebb, a modern civilizáció eszközeihez jobban hozzáidomuló történelmi örökség: a „Pax Romana” nyomdombain halad, — az új Magna Chartával elérkezett a megvalósulás első stádiumához.

Még egy évszázada sincs annak, hogy a mai amerikai Unió egymással farkasszemet néző államai egy hatalmas államföderációban egyesültek. Az Unió megalapítói a győzelem után, mely végre megteremtette az Egyesült Államokat, joggal aggodalmaskodtak a fölött, hogy vajjon a mentalitásban, értekekben és haladottságban egymástól olyannyira eltérő államok miként fognak egy nagy államföderáció keretében összeműködni. Ezt az aggodalmat legyőzték a modern technika vívmányai, a telefon, a táviró, a vasut s a civilizációs vívmányok nyomában jó gondolatszabadság, a gondolat szabadságból fakadó kollektív együttműködés, mely végül is a világ egyik legnagyobb hatalmává tette Amerikát. S bár a mai Északamerikai Egyesült Államok a magasabb értelemben vett demokrácia szempontjából már nem jelentik azt a haladottságot, amely ezeltől néhány évtizeddel megalakulásukat elősegítette, mégis fennmaradnak az a hatalmas politikai, emberi és erkölcsi igazságot, hogy a szabadság csak fejletlen, öntudatlan, elmaradt néptömegek számára veszedelem, míg a civilizáció és kultúra öntudatában nevelt emberek ugy társadalmi, mint egyéni, ugy politikai, mint gazdasági vonatkozásban a szabadság által magasabbrindú felelősségérzet birtokosává lesznek, egy olyan felelősségérzeté, mely míg egyfelől nem tűr elnyomást, másfelől alkalmassá tesz az élet dolgának helyes megítélésére, a kollektív együttműködés magasabbrindú szükségességének belátására.

Balfour Magna Chartájával, amennyiben az abban foglalt tervek tényleg megvalósulnak, az angol birodalom politikája egy új lépéssel közeledik ahhoz a célhoz, hogy minél lazábbra szője és zatarozandóságát az európai kontinentális politikával. A konzervatív Anglia új Magna Chartája komoly s egyben gúnyos arculáncapása annak a szélsőséges s a kor civilizatorikus eredményeit megszufozó európai nacionalizmusnak, mely e pillanatban még fixa ideák tömkelegének látta a velünk a páneurópai mozgalmat. Mert a páneurópai mozgalom mai konstellációiban kísé irreális és ab-

Ellentétes hírek az albán forradalomról

A felkelők állítólag Szkutari előtt állanak. A bukaresti és belgrádi albán követség cáfol

(Cluj-Kolozsvár, nov. 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti albán követség után ma a világsajtóban emelkedett hírekkel szemben a belgrádi albán követség is hivatalos nyilatkozatban kifejezte, hogy Albániában nincsen forradalom. Az egész hír abból keletkezett, hogy négy volt tiszt kísérletezett egy törzs fellázításával, ami azonban nem sikerült nekik. A délszláv külügyminisztérium a híreket megerősíti. A belgrádi kormány elrendelte, hogy jugoszláv területre menekülő felkelőket internálják.

A hivatalos nyilatkozatokkal szemben azt híresztelik, hogy a felkelés még tart, sőt az észak-albániai katolikus mirdták forradalma, melyről jugoszláv forrásból kezdetben azt jelentették, hogy nem szabad túlkomolyan venni, az utolsó hírek szerint igen komoly sikereket ért el. Belgrád ezeket a sikereket nem szívesen regisztrálja, mert az olaszbarát Fan Noli, volt köztársasági elnöknek és híveinek előretörését jelenti. Ma azonban már kétségtelen, hogy a felkelők mozgalma annyira erős, hogy azt többé szembe venni nem lehet.

A belgrádi sajtó jelentései is elismerik, hogy a felkelők nagy megerősítéseket kaptak és csapatokkal Szkutari elé érkeztek, amelynek elcsévével rövidesen számolni kell. A város fölmertésére küldött tiránai kormánycsapatok annyira kisszámúak, hogy a helyzetet sokat nem tudnak változtatni. A felkelők megízenték Szkutari prefektusának, hogy nem ellene, hanem csak Szkutarinak és Északalbániának szabadságért küzdenek. A jugoszláv kormány, a külügyminisztériumhoz közelálló „Vreme” jelentése szerint, elhatározta, hogy az albániai eseményekkel szemben a legzigorubb semlegességet fogja tanúsítani.

rándokat tergető mozgalomnak látszik, szemben Anglia pompás gyakorlati érzékével, melyet kétségtelenül fejlett iparának s hagyományait, sőt konzervatívizmusát a modern technika szűkségleteinek, az államrendészet legfejlettebb szempontjainak alárendelni tudó mentalitásának köszönhet.

Anglia konzervatív államférfiái ime, minden skrupulustól mentesen belátják, amit a kontinens legradikálisabb politikusa sem látunk tisztán, azt tudatlik, hogy a szepératív érdekek elismerése, az önként nyújtott szabadság belátása a legalkalmasabbak arra, hogy a részek a nagy egész érdekében működjenek össze. Az angol konzervatívok ime belátják azt, hogy a kábelek, szikratávírók, gyorsjáratau személygöszöök és a rádió-hírszolgálat korában nem probléma egységbe fogni egymástól ezer mérföldre eső birodalmakat sem.

S ha mégis rémi elkedvetlenedéssel kell hozzászólni az új Magna Charta kérdéséhez, akkor ennek kizárólagos oka az, hogy a szabad föderáció keretéből a tervezet egyelőre kizárja Indiát, az angol birodalom e legpompásabb kincsét — s elkedvetlenít az a tény is, hogy Anglia belső, szociális útján a társadalmi kiegyenlítés felé, még nem éreztek azt a kezdeményező szellemet, amely egy társadalmi magna charta érvényéhez vezetne.

Bizonyos, hogy a Magna Charta elveinek tetté érese után nem lehet több abban az értelemben Anglia imperializmusáról beszélni, mint az eddig lehetséges volt. Anglia hódító korszaka véget ért s a megalakuló angol államföderáció mindörökké gátat vet annak a lehetőségnek, hogy Anglia imperialista kalandokba bocsátkozzék. A nagy birodalom története és történelmi hivatása horizontra érkezett: a kardot és ágyut félretolja arzenáljától, hogy ezek helyett a világ egységének és összetartozandóságának eszméjét és eszményét segíse hatalomra. A nagy keret már megvan, most a történelmi fejlődés során új etap következik: a nagy keretben helyet foglaló részletek, nevezetesen a társadalmi és gazdasági vonatkozások föderatív és kollektív utra való terelése, mely ugy belső, mint külső vonatkozásban leköszörrüli majd szokot a hierarohikus életet, amelynek minden imperializmusnak szükségszerű velejárói. Nem kell túlzott optimizmus hozzá, hogy bejósoljuk: ez is el fog következni s elkövetkeése esetén utat és irányt fog szabni a kontinentális politika, helyesebben az európai politika új orientációjának is. Mert

amint az amerikai Egyesült Államok demokrátiás szelleme fölcönhatással volt az európai demokrácia gondolatvilágára és viszont a francia forradalom eszméi idtek lökést és erőt az Unió megvalósításának harcához — amint a természetben is minden kölcsönhatással van egymásra, ugy lehetetlen elképzelni, hogy az új angol Magna Charta szelleme ne legyen majd átalakító hatással az európai politikások és politikai irányok cselekedeteire. Lehetetlen, hogy a legitimperialistábbnak tartott Anglia imperializmusának leáldozása után még sokáig tarthassa magát a nacionalista diktátorok faj elnyomásra törekvő és idegen területek kizsákmányolására irányuló imperializmusa, hogy diktátorok lázas rikoltozása sokáig boldogíthassa a még szerencsétlen tettegek fejét. Anglia imperializmusának alkonya az európai népek egymást megértésének derengése s talán ennek a derengésnek lehetősége az, amely a Magna Chartával kapcsolatban bennünket legközelebből érdskel.

Csaknem százszázalékosan valószínű az a feltevés, az angol konzervatívok új Magna Chartája egy hallatlanul éles külpolitikai providenciálisnak is eredménye, Anglia gyarmatpolitikája ellen Keleten, különösen a Szovjetorszország érdekszférijába tartozó Kínában és Indiában is, hallatlanul nagy s egyre leerdületebb angolellenes agitáció folyik. Ennek az agitációnak nacionalista jelszavai vannak s egyik legitimertebb revoltója a Ghandi féle „non cooperation” mozgalom. Az új Magna Charta e nyugtalan nacionalista tömegek felé is csillogó jóvendőt akar villantani, annak lehetőségét, hogy India is tegye lehet egyszer annak a föderációnak, mely a legszűkségesebb önállóságot biztosítja a kötelékébe tartozó birodalmaknak. És kétségtelen, hogy az angol ellenagitációnak igen kedvező anyagot juttat Balfour lord tervzete, amelynek legfőbb ékesége az talán, hogy konzervatív politikustól ered, mégis olyan elaszticitással rendelkezik, amelyre az európai politikások egyáltalán nem mutatnak hajamoságot. Salamon László

— Pangalos bírái előtt. Athéntól jelentik: Tegnap megkezdte a törvényszék Pangalos kihallgatását, aki erősen tiltakozott a terror vádja ellen, hangsúlyozva, hogy minden tettében a legtisztább hazaszeretet vezérelte. Az állam érdekében hozott halálos ítéletet is. Diktatúrájával csupán az ország javát akarta szolgálni. Külállamokkal kötött szerződésekért a felelősséget minisztertanácsra hárította.

Tagore és amiről szó van

1.

Rabindranath Tagore ind költő a és filozófus az aktualitás ma Európa keleti felén. Két héttel ezelőtt Pesten olvastott fel, kevés sikerrel és sok irónikus cikk kíséretében. A főnyes pesti líerák orok nem voltak hajlandók ábitattal kísélni a pompázó ősz távoli dallamu énekeit, melyeket előadó estjén felénekelt s nem voltak hajlandók világ-nézetét se egészen komolyan venni: a testvériesülés és pacifizmus Tolsztojon tuli egyetemességű igéit... Tagore megbukott Pesten... Bir voltak olyan kritikusi is, akik egy jól elhelyezett „de“ fordulatival hódoltak el a szent öreg előtt.

2.

Pest után Bérgyába ment. A belgrádi felel vasáron azonban Tagore zsongó versai nek hőmpolyét durva közbeiktások szabiták meg: a belgrádi „Zauitista“ című irodalmi csoport heves ifjainak közbeiktálási. Ezek a közbeiktálások élesbbek voltak a pesti irónikusok csipkedéseinél. A közbeiktálók úgy néznek és kének, Anglia úgy néznek és spionjának blyegezték Tagorét, ki meg s jelen-ségére hinda leplekba bujtatott: fenségében nyilván oly renyge és tisztán állt, mint a mezők lilicma durva záporban, Isten szabad ege alatt...

A kavicsöbörgésű szorb nyelv mélyéről artikulál: közbeiktálási méltán sérthették a bengáli nyelv bársonyait a tiszta megértésről és szeretetről beszéző profetikus szabású költőt. Az est hullámai azonban végül is elsimultak. A közönség soraiban voltak Tagorenak értői és tisztelői is...

3.

A napokban Bukarestben olvastott föl. Nagy ünneplés és tiszteletadás közben. Bukarestben az új humanizmusnak sok a barátja. Ezek osztatlan örömré Tagore szeméi valószínűleg boldogan ragyogtak fel: az ő világnézete is a humanizmus. Lírája és bölcséleti írásai ezt a célt szolgálják. Mindig erről beszél, olyan állandó egyhangúsággal, mint az ind metafizika, vagy a folyók folyása. Arról az új humanizmusról, aiban Isten, lélek és világ, emberek és nemzetek egybeesnek és egybefolynak. Arról az egységről, ami ma hiányzik Európa nemzetét közt. Mondjuk így: a testvériesülésről, a szeretetről, a megértésről, a békéről, a mindannyiunk összetartozásának paradicsomi jószágáról: szreestük meg és értsük meg egymást. Tagore ennek a vágynak és élménynek a költője és filozófusa, versei ennek az élménynek és bölcséleti titelnek a variánsai, szóban és képben egy olyan mélységgel, ami még nem szólalt meg lírai énekes ajkán...

4.

A belgrádi közbeiktálók, a xenitisták, a nyugati aktivizmusnak a balkánra tolt előreai az irodalmi Muszó-Leninizmus hirdetői s a pesti főlény literatorkok, sem irodalmukban, sem világnézetükben még erőszakkal se kalapálhatók egy arcvonatra. Jelen esetben azonban — az élet nagy összekoverő játékának luciferikus sodra folytán — mégis egy kalap alá kerültek: szembe Tagoreval, a szűrőtlen ázsiai és így főlösen megértő és főlösen megbocsító pacifizmus szemből. Farca és különös arcvonat. Találkozásaik megtéu, melyen a gyökerekből bizonyára összefüggnek, vagy pedig mind a két csoport ugyanazon tévedés áldozatai. Különbözhetetlen, miért vetik el Tagorét, illetve miért tünnek iróniával, vagy fútszóval e virágian tiszta és egyszerű szava ember ellen...

5.

Tévedés Tagore megértését és Tagore értékelését egyszerűen azzal elintézni, hogy egy másvilághoz és egy más élethez tartozik. S nem azért tévedés, mert minden, ami a mai Európához szervesen tartozik nem európai, tehát egy más világból és más életű szefüggés ültették ide át hozzánk, hanem tévedés azért, mert Tagoreban az, ami köztudatbeli tőle, a lírája s e lírán átszűrődő világnézet, se nem európai, se nem ázsiai, hanem egyetemes emberi megszólalás. Nem bengáli és nem páli, nem hindu és nem ázsiai, hanem emberi, ugyanúgy és annyira emberi, mint ahogy semmiféle igazi nagy lírai megnyilvánulás nem fajhoz kötött beszéd és hielesse az emberi buzgalomnak, hanem minden arra halló fült ember számára egyetlenegyül közös és azonos valamiről beszélő, suttogó és kiabáló. A világ ezereféle külön szimbólumain és fetisein túl van egy végső összefüggés, ami mindig és mindent, mindenki által érthető és van. Az a tisztaság, aminek már nincs és nem lehet más neve, mint az embernek a kifejezhetetlen előtt való tiszta azonosága. Mindentütt ugyanaz. A Tagore hirdette világnézetben és lírában ez a pozitivum s itt nem lehet arról sem

szó, hogy tetszik e vagy sem, — ez az emberek és a hallgatók problémája lehet. Tagore lírája van és ez a líra beletértozik a mai európai és Emberi emberiség irodalmi tudatáncsába és visszhangzik rá mindenki, aki odafigyel, Stockholmban ép ugy, mint az ír mzőkön, vagy az araugyelováci patakknál és Rómában, vagy a brailai kikötő árbocai alatt, ha nyitottszívű ember előtt mondom, meri egy olyan suttogás beszél belőle, amit ha tizennyolczor fordítok is át, suttogás msrad: egy élő, alélő virágnak, mindentütt és mindenkor virági epdése, arról, hogy szeressél engem s ha nem szereted, ez valahol és valamikor fájni fog neked és nekem és neki és a világnak...

6.

Tagore lírájával szemben tehát mindenről lehet szó, csak arról nem, hogy idegen. Minden más kifogás elfogadható, — még az is, hogy rossz és papíros, — ami nem igaz. Mert a tagorei líra végső soron és általános kiterjedésében mai és európai.

Felülélesen látható tény különösen a háboru óta, hogy a mai világirodalmi lírának formsnyelvi és világnézeti közösége van vele, akár a tiszta vonatkozás, akár az egyidejűség vélelone kapcsán. Felülélesen látható tény, mindenki láthatja, aki odafigyel, az utolsó tíz év világirodalmi lírai hangjaira s a különböző verstípusok srszerűen más és más kénőseim talra, hogy a lélek ugyanazon lármai csörögnek itt is és mindentütt azok verzeiben, akik magukat minden emberhez és fajkhoz tartozónak valják, nem pedig egy szigetté, vagy toronnyá avatott csoportokhoz. Mindentütt ugyanarról van szó: az újfranciek fojtott kantilénáinak pászteri idillvégyáiban ép ugy, mint a különböző tételezésű surrealisták frakciók tömjéus fiutoráiban, vagy a német keresők és beteltek tiszta líra-ít-ncióiban, amerikai énekes k szabad kirajongásában, még csöpp magyar

Komoly szakadási mozgalom indult meg a nemzeti parasztpártban

Lupu és hívei fel akarták mondani a fuziót. A liberálisok újabb kollaborációs ajánlatot tettek Maniunak, ha elfogadja Bratianu álláspontját bizonyos kérdésekben

(Bucuresti-Bukarest, november 25. Az Új Kelet tudósítójától.) Már napok óta makacsul tartja magát az előzőről csak félhivatalosan a közvéleménybe dobott hír, hogy a nemzeti parasztpártban komoly ellentétek merültek fel. Ezt a tendenciózusnak vélt hirt ma a nemzeti párti szinpátiájáról ismert „Cuvantul“ megerősíti. A lap már jelentős elszakadási mozgalomról beszél, amelyet a Lupu köré csoportosult parasztpárti frakció indított meg állítólag azért, mert az alig megsejzárdukt fuzió nekik nem megfelelő jellegű. Lupu és csoportja vissza akarja állítani a régi parasztpártot a maga függetlenségében és ha kivánságuknak a volt parasztpárt többi vezetői nem akarnának eleget tenni, mindenesetre kilépnek a nemzeti parasztpártból. Hír szerint ezt a szeparatista mozgalmat elsősorban azok a tárgyalások robbantották ki, amelyeket a párt egyik bizottsága folytat a Bratianu Jonel által említett nagyfontosságú események ügyében való megoldási lehetőségéről.

Mihalache kitar Maniu mellett

Az események irama nehéz helyzetbe hozta Maniu Gyulát, aki nem szívesen vállalná az esetleges pártszakadással járó felelősséget. Ezért küldött ki Maniu a maga elnöksége alatt egy bizottságot valamilyen megoldási lehetőség tanulmányozására. De, — a „Cuvantul“ azt hiszi, — bármilyen megoldási módot fog is találni a bizottság, a pártban nem fog helyreállni a nyugalom. A kiküldött bizottság bizonyára olyan megoldást fog találni, amilyent Maniu akar, mer a nemzeti parasztpárt vezetőinek nagyrésze ugyanazt tartja szemelőtt, mint ő. Mihalache nem támogatja Luput sem a fuzió visszacsinalásában, sem pedig a pártközi béke meg eremtésében, azaz abban, hogy a nemzeti parasztpártot közelebb hozza a kormány és liberális párt álláspontjához „az országot és a dinasztia érdeklő nagy kérdésekben.“

A liberálisok ismét keresik a nemzeti párt barátságát

Maniu és Mihalache azonban szintén számot vetnek azzal a súlyos következmény es-hetőséggel, hogy Lupu, Sere és Jusian kilépnek a pártból, ami komoly kibatással volna a párt vidéki tagozataira is. A helyzetet még jobban komplikálja az, hogy — a „Cuvantul“

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSEJÉBEN FELSOROLT KÉRESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN, A VÁSÁROLT ÖSSZEG TIZ SZAZALÉKAIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANÁNT FOGLADJÁK EL

Ez a szelvény érvényes dec. 31-ig

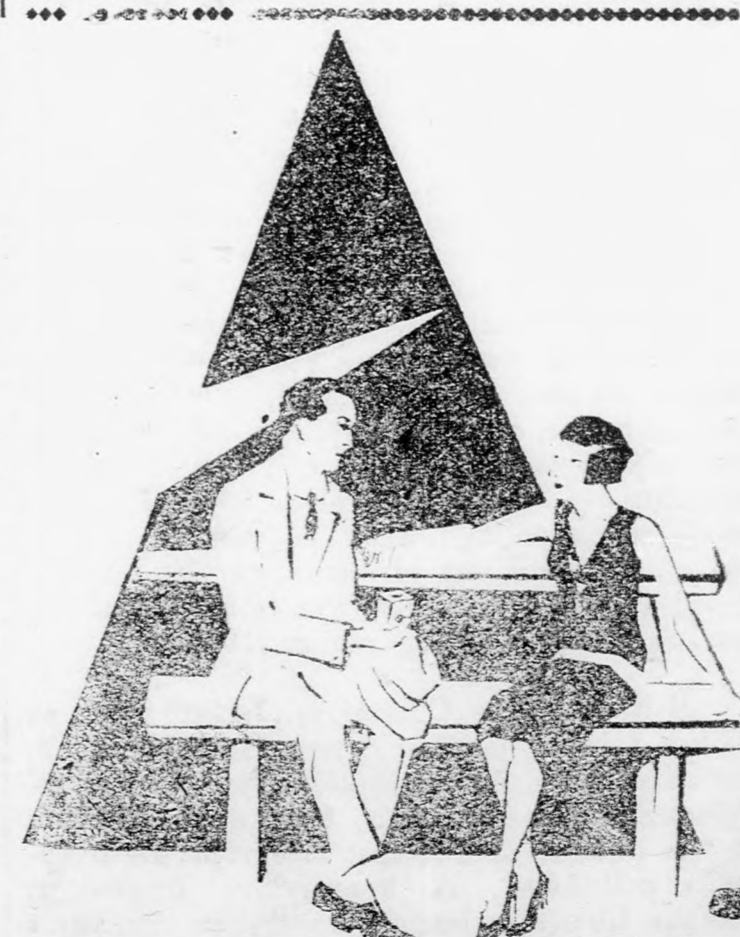
ifjú lírikusoknál is, egy egész generáció (a háboru utáni) a világnézetének és az „amiről szó van“nak, ugyanolyan tudatával énekel, mint Tagore, hogy távolabbit ne is említsek, csak az ábrándosságig szip Erdély egy erős fiát, Bartalis Jánost, Tagore egy tiszta rokonát, ha olvasta, vagy nem is olvasta...

7.

A tagorei lélek ma aktuális Európában, ha akarjuk, ha nem és hála Isten! És ezzel a lélekkel lehet polemizálni. Lehet elvetni, kifütyölni, kémmé és ügynökké avatni. Európa dult bomlásában lehet e lélekírnnyulást főlényesen csak Ásziára szigetelni. Mindegy. Itt van: a fátálytkben és dörömbölőkben, a z nitistákban és főlényessékben. Van. Nem idegen és dalol. Babuja a prózába is s ma ez és ezzel rokon a mai jobb szendék politikában és bölcséletben és ez és ezzel rokon a mai poézis. A mai költő véreireiben ma ez a festék szaladgál...

Gaál Gábor

szertint — az erdélyi nacionalistákat ismét csalogatják a liberális pártba. Ezt az akciót egy neoliberalis megbízott indította be, aki Maniunak is tárgyalott erről a szavatai találkozó idején aktualizálódott kérdékről. Maniu azonban a közeledési kísérletet újólag visszautasította. A liberálisok azonban nem riadnak vissza attól sem, hogy meg is fenyegezzék az erdélyieket és általában mindazokat, akik ellentállanak a jelenlegi helyzet fenntartásának, olyan értelemben, ahogy azt Bratianu Jonel ismeretes beszédében leszögezte — és akik nyílt kérdés-ként kezelünek egy olyan ügyet, amelyet az averecionusok és liberálisok a maguk részéről örökre lezártak.

— Kérek 1 lejt. Ugy szeretném a K. K. L. perselypályázatát megnyerni.

— No és ha nem nyered meg? A zsidó nép mindenesetre nyer rajta.

A bukar

(Cluj Kolozs tudósítójától.) J hogy az ország hó 28, 29 és 30 nem bizonyos, gresszus nem-e ből Csernovitz városkátan be centrumokban fel a jasil diák várról mintegy gresszura. A k ma, péntek reg Jaiba, hogy a résztvehesen.

Amint azt írunk, a jasil események hat viti eseménye zsidóságot sujt szemita izgatás

Hogy az or lekedik a csern des péda az a diákzözpont k A kommunikét főlöleges mind tásban itt köző

Most, hogy és hogy progra nemzeti szellem désekben abszo ság ismét rátér ugyan olyan é hogy e lojális lépték a megz dokaink igazol Köteleességünk utóbbi csernovi cselekedetéről

Bárki megfi öszes helyes u irányban is fog nyire is elfogula séségesen izgato ségek soraiban, illetékes miniszr mok felmondás szövegséghez in megieokzatése sajójában.

Bizonyos, k evidens és elasz A középkoláb egyetemekre v oktatásügyi min szerint az érett bebizonyították, arányszama ug mint a csatolt v hogy milyen sze Az egyforma srá ennak, hogy itt között történt a

A csernovitz fenti állításaink eredményeivel e kerülő intrikus k „Az elnyom tel is az egyik madás következ mány elítélendő represziv intézk venciók történt noha a kisebbsé hangnemet enge lehetett csodálko utcai sajtó szoro jainak pengetésé és a represzáliá gal váltott ki t madás visszhang felháborodását é

„A jasi gimnázista ezer védőt találhat a mi sorainkban“

A bukaresti diákszövetség állásfoglalása a csernovitzi merénylő ügyében. Kolozsvárról négyszáz diák utazik le a jasi diákkongresszusra

(Cluj Kolozsvár, november 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette tegnap az Uj Kelet, hogy az országos diákszövetség kongresszusát a hó 28, 29 és 30 ra összehívták Jasiba, de még nem bizonyos, hogy a Jasiban megnyíló kongresszus nem-e fog bizonyos demonstratív célból Csernovitzban, vagy Terenszi beszarábiai városkában befejeződni. Az egyes egyetemi centrumokban óriási apparátussal készülődnek fel a jasi diák-kongresszusra. Egyedül Kolozsvárról mintegy négyszáz diák utazik el a kongresszusra. A kolozsvári monstre diák delegáció ma, péntek reggel a galaci gyorsral utazik Jasiba, hogy a vasárnapi megnyitó gyűlésen résztvehessen.

Amint azt már tegnapi számunkban is megírtuk, a jasi diák-kongresszus a csernovitzi események hatása alatt fog állani. A csernovitzi eseményeket ugyanis, noha azok éppen a zsidóságot sújtották, érthetetlen logikával az izraelita igazság céljaira igyekeznek kiaknázni.

Hogy az országos diákszövetség hogyan vélekedik a csernovitzi eseményekről, arra beszédes példa az a kommüniké, amelyet a bukaresti diákszövetség küldött meg a fővárosi lapoknak. A kommünikét, amelyhez, úgy hisszük, igazán fölösleges minden kommentár, szerzerinti fordításban itt közöljük:

Most, hogy sorainkat teljesen újjászerveztük és hogy programunkat, a nemzeti kultúrát és nemzeti szellemet érintő napirendünknél a kérdésben abszolút precízen lezögeztük, a diákság ismét rátér az egyenes útra. Ha akadtak ugyan olyan érdekeltek, akik azt állították, hogy e lojális jelzavunktól való eltérések túllépték a megzabott határt, a közelemény indokaink igazolásában mindig mellettünk volt. Kötelességünknek tartjuk tehát, hogy a legutóbbi csernovitzi eseményekről, Totu Nicolae cselekedetéről megismertessük véleményünket.

Bárki megfigyelhette, hogy az államnak összes helyes utra terelő intézkedései, akár milyen irányban is foganatosították azokat és akár mennyire is elfogulatlanok voltak azok, nyomban szélsőségesen izgatott reakciót váltottak ki a kisebbségek sorában. Így születtek intervenciók az illetékes minisztériumoknál, a politikai pártokok felmondásával való fenyegetések, a Népszövetséghez intézett panaszok és végül fokon megelégedtetések és dorgálások „ama bizonyos” sajtióban.

Bizonyos, hogy a tanuló ifjúság ma egy evidens és elasztikus krízisen megy keresztül. A középiskolában nem megy kielégítően az egyetemekre való előkészítés munkája. A közoktatásügyi minisztérium legutóbbi statisztikája szerint az érettségizetők bizottságok világosan bebizonyították, hogy az elbukott növendékek arányszama ugyanolyan a régi királyságban, mint a csatlótt területeken és csaknem mellékes, hogy milyen szemszögből itéljük meg ezt a tény. Az egyforma arányszám logikus következménye annak, hogy itt is ott is egyforma körülmények között történt az iskoláztatás.

A csernovitzi eset feljogosít bennünket, hogy fenti állításainkat alkalmazzuk rája. A vizsgák eredményeivel egy, a kisebbségek sorából kikerülő intrikus klikk hipokrita spekulációt űzött.

„Az elnyomottak” inzultáltak szóval és tettel is az egyik legkiválóbb professzort. A támadás következménye pedig mi volt? A kormány elítélendő hidegvérrel fogott hozzá a represzív intézkedések foganatosításához. Intervenciók történtek a vizsga megsemmisítésére, noha a kisebbségi sajtó mocskos és agresszív hangnemet engedett meg magának. És nem is lehetett csodálkozni azon, amikor a Sarindarutcai sajtó szordinoval a kisebbségi lapok hurjainak pengetését kísérelte meg. Az indolencia és a represzáliák alkalmazásának lassúsága joggal váltott ki tiltakozásokat. A csernovitzi támadás visszahargja egy öntudatos gimnázista felháborodását és méltatlankodását hívta ki.

Az ő felháborodása a miénk is volt. Egy tanuló nehezen tud különbséget tenni szülő és professzor között. Így történt, hogy nem tudta fékezni türelmét és a gimnázista fu azt hitte, hogy egy sajnálatos gesztussal meg fogja bosszúlni professzorát. Am a bűnös maga is áldo-

Betegsége miatt Mayer Ebner nem tartotta meg interpellációját a csernovitzi merénylőről

Cuza is elhalasztotta a maga felszólalását. Antiszemita jelenetek a kamarában és a szenátusban

Zirelsohn főrabbit Palesztinába küldik a cuzisták

(Bucuresti Bukarest, november 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülése óriási érdeklődés mellett nyílt meg. A miniszteri pádsorok teljesen megteltek. Az ülés napirendjén interpellációk szerepeltek. Az elnök az ülés megnyitása előtt bejelenté, hogy napirend előtt három cuzista képviselő kért szót. Kéri őket, hogy felszólalásukat lehetőleg rövidre fogják össze.

Elnöknek Pop Valér szólalt fel napirend előtt, aki kérdi a belügyminisztert, van-e tudomása arról, hogy a szatmári városi tanács a magyar nyelvet deklarálta a hivatalos nyelvek.

Goga belügyminiszter nyomban válaszol és kijelenti, hogy a szatmári dossziét most kapta kézhez és érdemben csak akkor válaszolhat, ha az iratokat áttanulmányozta. Egyébként meguyugtatja a felszólalót, hogy a román nyelv expulzálásáról nem lehet szó.

Cuza ezután arról panaszkodik, hogy a parlament folyója tele van idegenekkel, holott az elmúlt csonka ülésrakon ehatározták, hogy idegeneket nem engednek be a parlament épületébe.

Az elnök rendentartója Cuzát

Ezután Raducanu parasztpárti képviselő interpellált a gazdasági krízis ügyében és sürgős intézkedések foganatosítását kéri.

Attérnek a napirendre, amelyen elsőnek Mayer Ebner interpellációja szerepel. Mayer Ebner azonban nincsen jelen és az elnök felolvassa táviratát, amelyben Mayer Ebner bejelenti, hogy beteg és nem vehet részt a kamara ülésén. A távirat felolvasását a cuzista képviselők hangos derűltséggel fogadják. Az elnök odaszól Cuzának:

— Miért nevetnek? Mayer Ebner valószínűleg Ön miatt lett beteg.

A Warsalowszky-panama

Ezután Madgearu tartja meg hosszú interpellációját a Warsalowszky-féle vagonjavító panama ügyében és adatokat sorakoztat fel annak igazolására, hogy ebből az ügyből az országot 700 millió arany lej hárosodás érte. Madgearu interpellációja alatt Averescu tábornok magához kéri Lepadatut, akitől információkat kér az ügyről. Az interpellációra — tekintettel arra, hogy az üzlet még a liberális rezsim alatt történt — Bratianu Vintila adja meg a választ. Bratianu Vintila általános szólszavakkal válaszol, dicséri azt a munkát, amelyet ő az ország pénzügyeinek korszerűsítésén terén végzett, majd kijelenti, hogy a Warsalowszky ügy még 1922-ben kelt, amikor is a pénzügyminisztérium annyira tul volt halmozva munkával, hogy könnyen történhetett olyan szabálytalanságok, amelyeket talán megfelelő óvatossággal el lehetett volna kerülni. Majd azszal fejezi be szavait, hogy a pénzügyminisztérium túlhalmozott munkájától annyira elfáradt, hogy boldogan hagyta el helyét.

Cuza is elhalasztotta interpellációját

Lepadatu szólal fel ezután, aki bejelenti, hogy nem ismeri az ügyet és így terminus ki-

Gramofon - Lepage-nal

zat. Áldozata azoknak, akik gyűlölködnek, akik bennünket ócsárolnak és akiknek semmi sem szent ebben az országban.

Totu Nicolae a mi sorainkban a védők ezreit fogja találni, mert nem fognak megszűnni az ilyen szomorú fordulatú események mindaddig, amíg a néhány nyomoruságos szavazataért cserében fájdalmas kötelezettségre kényszerített kormány, felzabadulva, nem fogja méltóágteljesen lapjára fordítani a kártyát.

tüzését kéri az elnöktől, amikor is válaszolni fog az interpellációra. Az elnök hétfőre tüzi ki a terminust.

Madgearu ezután újból szólásra jelentkezik és reflektál Bratianu válaszára, Bratianu azonban bucsut int kezével Madgearunak és feltűnő módon elhagyja a kamarát, jelölül annak, hogy nem kívánja végighallgatni Madgearu szavait.

Az elnök ezután Cuzának adja meg a szót, aki az elnöki emelvényre megy és a következőket mondja:

— Nem akarom, hogy Mayer Ebner még betegebb legyen, azért inkább megvárom, míg egészséges lesz és ő is jelen lesz és akkor tartom majd meg interpellációm.

A szenátus mai ülésén Murgescu szenátor felolvasta a felirati javaslatot, majd Stoian szenátor emelkedett szólásra, aki dicsérte Averescut a román olasz egyezményért. Az elnök ezután Zirelsohn zsidó szenátornak adta meg a szót. Zirelsohn főrabbi beszédét a cuzista szenátorok állandó közbeszólásokkal zavarták meg.

— A zsidó nép nevében hozom az üdvözlöt az uralkodónak — mondotta a főrabbi — és a zsidó nép nevében kívánom az uralkodó melletti felgyógyulását.

Zirelsohn ezután rámutat a lelkek összefogásának szükségességére és hangsúlyozza, hogy az antiszemitizmus rendbontó törekvés.

Egy cuzista hang közbeszó: Ezt mondja ön Romániában?

— Zirelsohn ezután részletesen válaszol az antiszemita mozgalom történetét és éles szavakkal kel ki a zsidók elleni igazságok ellen. Beszéde közben a cuzisták állandóan siettetik és durva közbeszólásokkal zavarják.

— Szégyen! gyalázat! — kiáltják — menjen Palesztinába.

Zirelsohn felszólalása után a szenátus ülése véget ért.

— Tizennyolcmillióval emelkedett Nagyvárad költségvetése. Nagyváradról jelentik: A városi tanács ma kezdette meg az általános költségvetés tárgyalását. Nagyvárad városának 1927 évi költségvetési bevételeit százötmmillió lejre irányozták elő. A múlt évvel szemben tehát tizennyolcmillió lejjel emelkedett a város költségvetése.

Dreher-Haggenmacher sörküldönlegessége — dupla maláta

Bak-Sör

most került forgalomba

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

Botrány a francia kamarában egy németnyelvű beszéd miatt

Kommunista képviselők tiltakozása a francia parlamentben

(Páris, november 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kamara szordai ülésén Etzsász Lo hangja költségvetésének tárgyalása során nagy incidens támadt. Hubert kommunista képviselő, aki elsőnek jelentkezett szólásra, németül kezdett beszélni. A jobboldal és a centrum tiltakozott az ellen, hogy német beszédet mondjanak a kamarában, mire az elnök is kénytelen volt közbelépni és megkérdezni a kamara véleményét, lehet-e vagy sem németül beszélni. A kamara megtagadta az engedélyt. A kommunisták és a szocialisták erre azt indítványozták, hogy olyan törvényt alkossanak, amely szerint Franciaország minden egyes részének nyelvjárása használható legyen a parlamentben.

A vita során több konfliktus támadt Poincaré és a kommunisták között. Hubert, akitől megvonták a szót, élénk tiltakozással hagyta el a szónöket. Uána Doulus kommunista szólt fel és támadta a Poincaré kormányt.

— Poincarének nincs joga, — mondotta — hogy másokat vádozzon, mert ő mindig a háttérben mozog és csak másokat hűdött a harcba.

Poincaré erre öklével az asztalra csapott és haragosan kiáltotta, hogy ő — a maga módja szerint kivette részét a háborúból. A vita egyre hevesebb lett. A heves közbeszólások egymást követték, végül is Doulustól is megvonták a szót.

Az angol közvélemény elítéli Chamberlain akcióját, mely Mussolini és Briand közeledését célozza

Az angol kormány már nem állít fel döntőbírótságot a bányamunkások bérszerződése ügyében

(London, november 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Chamberlain külügyminiszter ama akcióját, mely Anglia, Franciaország és Olaszország szorosabb együttműködésének létrehozására irányult és amely a két kontinentális miniszterelnökkel, Mussolinivel és Brianddal való konferencia előkészítését célozza, az angol közvélemény eufusitón fogadta. Az angol sajtó általában óva inti Chamberlaint a től, hogy Mussolini és Briand között közeledést készítsen elő s egyben attól is, hogy a külügyminiszter Európa segítő nagybáncijának csapjon fel.

London, november 25. Baldwin miniszterelnök kijelentette az alsóházban, hogy a kormány nem kívánja többé nemzeti döntőbírótságot felállítani a bányamunkások bérszerződése ügyében, mivel a munkások többsége elvetette a kormány javaslatát.

A bányatulajdonosok szövetségének titkára kijelentette, hogy a szénfogyasztás korlátozásai kétféle módon megszűnnek, de a szénkivitel szabadsága nem állítható vissza. Tegnap újabb 21000 bányász vette fel a munkát.

Egy huszti zsidóleányt arra kényszerített egy ruszinszói pravoszláv pópa, hogy apácaruhát öltödjön

Nagy riadalom Huszon a zsidóság körében. Csendőrök hűták ki a kolostorból a kis Gottesmann Etelt

(Huszt, november 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Páratlanul érdekes eset tartja napok óta legalomban Huszon és vidékének zsidóságát. Gottesmann Etel zdenyovai kereskedő pár nap előtt jelentést tett az ungvári, munkások és zdenyovai csendőrségnek, hogy Etel nevé tizenhárom éves leánya nyomtalanul eltűnt. Azóta hiába keresi, tővé tett mindent, de a lányt nem tudja megtalálni. A múlt hét egyik napján egy parasztleányt kereste fel, aki tudtára adta, hogy a leányt a gorandi pravoszláv pópánál látta.

Erre Gottesmann azonnal utánjárt a dolognak, elment Gorandra. Ott megtudta, hogy leánya csakugyan ott volt, de nem sokáig, mert egy Dimitriv nevű pópa 25 korona utiköltséggel az izai pravoszláv pópákhoz küldte el.

Gottesmann a csendőrségben tett feljelenésével egyidejűleg feljelentést tett a huszti államrendőrségben is. Itt az államrendőrség parancsnokának, Tréfara komizariusnak aita elő a történeteket és kérte, hogy legyen segítségére elveszett leánya megkeresésében. A komizarius Sudenti detektívfontókat, a huszti rendőrség segítés nyomonzóját küldte ki a nyomozás megindítására. Sudenti szonai kiszállt Izára és ott megtudta, hogy a leányt a Husztól körülbelül tizenhét kilométernyire fekvő Lipa község erdejében épült pravoszláv kolostorban rajtették el.

A kétségbeesett Gottesmann a hír hallatára felkereste a cionista párt vezetőségét és innen Rosenberg ügyvédgyakornokkal, Sudenti detektívvel Lipára utazott. Lipán mindhármán lejelentkeztek a csendőrségnek s annak közbelépését kérték.

A csendőrség parancsnoka, látva az apa kétségbeesését és fájdalmát, készségesen eleget tett a kérésnek és egy csendőrsöt rendelt a három ember mellé. Így indultak meg a hegyek közé, a kolostorhoz.

A kolostorban, amikor megérkeztek a csendőrség érkezését, nagy lett a sürgős forgás. A csendőrs körülfogta az épületet és felszólította a kolostor vezetőségét, hogy nyissa ki a kapukat. A kolostorban körülbelül harmincöt

nő lakik, fiatalok és öregek vegyesen, becskorba és apácaruhában öltöztetve járnak, — akik mind készségesen járultak a nyomozók elé. A kis Etel azonban nem jelentkezett. Arra a kérdésre, hogy hol van, az apácák addig keresték, amíg Sudenti detek főnök békétűrését el nem vesztette és a kolostor főpáncájára, Pavilus nővére erőlyesen rá nem rivált, hogy adja elő a kis Etelt, mert különben házkutatást rendel el. Az erőlyes fellépésre nagy zavar és hibozás támadt, de néhány perc múlva az épület egyik félreeső kamrájából mégis csak előterült a kis Etel, laak télelőben és fekete apáca öltözetben.

A lányka a csendőrség felszólítására szonai előadta a történeteket. Elmondta, hogy a zuchyi tanító és felesége már régó a egyből sem beszéltek vele, mint arról, hogy szökjön meg hazuról és térjen át pravoszláv hitre. Ha belép egy apácakolostorba, akkor elküldik Szerbiába, onnan pedig egyenesen Amerikába.

— Egy este elhívtak magukhoz — panasolta Etelka — és addig beszéltek, amíg csakugyan igent mond am nekik és má nap hajnalban már meg is szöktem Gorondra, ahonnan Dimitriv pópa tovább küldött Izára. Ezen ágába sem jutott kikeresztelkedni, csak az Amerikába jutás vágya hajtott.

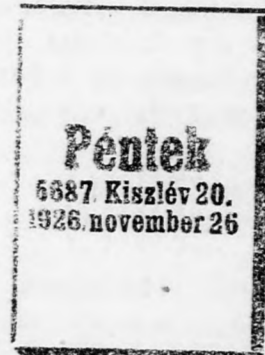
Tíz nap előtt akart az antilavi pópa megkeresztelni, de én ebbe nem egyeztem bele, elvették a ruhámat és apácaruhát adtak rám, hogy el ne szökhessek tőlük. Amíg ebben a kolostorban tartózkodtam, a pópák gyakran meglátogattak bennünket. A csendőrök a valamásról jegyzőkönyvet vettek fel és jelentést tettek az esetről felettes hatóságuknak.

A páratlan izgulomban levő Huszon természetesen, mint az már ilyenkor szokott lenni, mende-mondák is kaptak szárnyra. Egyes verziók szerint Gottesmann Etelnek az árvaszéknél 35 ezer korona vagyona van letétele helyezésére s állítólag ezt szeretnék volna tőle a pópák megszerezni. Hogy ezeknek a mende-mondáknak van-e komoly alapjuk, azt majd a csendőrség fogja kideríteni, mert erőlyes nyomozást indított az ügy hátterének kivizsgálására.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja. Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

5. napilap

Ujjászervezik a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportját

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség a nagyváradi országgrézi konferencián a helyi csoportok legintenzívabb reorganizálását határozta el. A Szövetség a helyi csoportok aktivitásában látja biztosítva a cionista eszme továbbfejlesztésének és az Alapok munkájának fokozatosan intenzívabbá tételének lehetőségét. A helyi csoportok legfontosabb feladata a Szövetség megerősítése és ezen keresztül a Palesztinamunka fejlesztése, valamint a zsidóság kulturájának és kollektív érdekeinek védelme.

Palesztina jelenlegi krízise csak úgy enyhíthető rendszeresen, ha a galut zsidósága összefog és egysélt erővel igyekszik azt leküzdöni. Ez a munka csak a helyi csoportok kebelén belől végezhető rendszeresen.

Emellett nagyszabású kulturuskét is kell végeznie a helyi csoportnak. A cionista eszme propagálása, kulturálisadások megtartása és még számos más kulturális feladat megvalósítása alkotja a helyi csoportok programját. A kolozsvári helyi csoportnak tehát, minthogy az Alapok és a Szövetség központi irodái is itt székelnek, különösképpen eredményes munkát kell végeznie. A kolozsvári helyi csoportot pedig csak úgy lehet vezető helyi csoporttá tenni, ha abban minden cionista részt fog venni.

A kolozsvári helyi csoport vezetősége felkéri a Kolozsváron tartózkodó cionistákat, hogy a folyó hó 28 án (vasárnap) déltől fél 11 órákor megtartandó tisztújító gyűlésen résztvevni sziveskedjenek. Ennek az ülésnek demonstratív jellege is kell legyen: meg kell mutatni, hogy úgy a nehéz beltöldi, mint a pale zsinai krízis ellenére nem csüggedünk el, hanem hitben megerősödvé küzdünk tovább, célkitűzéseink igazolásáért.

— A közegészségügyi minisztérium cáfojja a biharmegyei tífuszjárványról elterjedt híreket. Biharmegyei jelentés: A közegészségügyi miniszter hivatalos kommunikét tett közre, amely megállapítja, hogy a bihari tífuszjárvány méretét egyes sajtóorgaznumok túlozzák. A kommuniké szerint Nagyváradon mindössze tizenöt tífusz beteg van, akik járványkórházba vannak izolálva és egész Biharmegyeében a tífuszbetegtek száma nem haladja meg a hatvanat.

— A zürichi utóban 291-re emelkedett a lej. A román valuta árfolyama ma zürichben nyitásonál 287.50-re, zárlatonál pedig 290 re emelkedett a tegnapi 285.05 árfolyammal szemben. Az utóban ez a javulás tolytatódott és további egy pontos nyereségre tett szert a lej. Zürichben kivül még Newyorkban és Prágában emelkedett a lej. Newyorkban 55 ról 55.50-re, Prágában 18.85 ról 19.10-re. A newyorki emelkedésből következtetve, amely tudvalevőleg egyik irányító pénzpiaca a román valutának, további emelkedés várható. A beltöldi bankközi forgalomban az irányzat lanyhú és az érdeklődés erősen csökkent az idegen fizetőközökök iránt.

— Katasztrófális áradások Spanyolországban. Madridból jelentik: Minden tartományban óriási áradások vannak, számos emberáldozattal és mérhetetlen anyagi károkkal. Karoliában a bányákat áraztatót a el a víz, háromezer munkás kereset nélkül maradt.

Paulus unter der Juden
Nerfel legujabb drámája
Lei 260

Stefan Zwaig:
Verwirrung dar Gefühle
Lei 300

Lepage-nál, Kolozsvár

Értesitem

a n. é. hölgyközönséget,

hogy az évtizedek óta előnyösen ismert
Volth Miklós-féle női divatüzletet átvettem

és azt a régi szolid üzleti elveimmel, ki-
zárólag békébeli, legjobb minőségű, elsőran-
gu divatárakkal felszerelve, tovább vezetem.

Áraim feltűnően olcsók és szigorúan szabottak.

Méltóztatásuk egy próbavásárlást eszközölni és meggyőződni. Kiváló tisztelettel:

Czillér Vincze

Vasznak, siffonok és asztalneműk nagy választékban.

Laboratorul LEO

ing. Theodor de Stipek, Ghimbav-Brasov

**Ékszerekben, órák és dísz tárgyakban, utas-
tásoknak 10% vidékieknek vas-
sutjegyre térül meg, ha ékszerszükségletüket
FEINER, Arad Str, Bratianu, (vot Weitzer-
J.-u.) 3. Óra és ékszerárházában szerzik be**

Nem rontja

a legszebb női ar-
cot sem egy elegáns
keretnélküli

szemüveg vagy csiplető

Nagy választék

Kun Máttyás Fia

üzletében, Cluj, Calea Victoriei No 2.

KÖZGAZDASÁG

Export Import

Külkereskedelmi keresletek, kínálatok és bi-
zományi megbízások

A bukaresti kereskedelmi és iparkamrához
ujabban az alábbi külföldi cégek jelentkeztek be-
címüket romániai cégekkel való együttműködés fel-
vétele érdekében.

J. Molbach Thellefsen Oslo, (Norvégia) Storthings
plads 7. Gyümölcsöt, gabonát, konzerveket és kémiai
cikkeket importál. Exportál Norvégiában készült
halászsírt és vajtermékeket. Prospektus megtekint-
ható a bukaresti Kamara információs osztályánál.

Jos Dock, Anvers (Belgium) Longue Rue
d'Harenthais, tárgya importőr.

Manifatturi M.ffi, Milano L. S. Kaelice Casati
17. Transzmissziós szíjak és technikai cikkeket
árusító kereskedőkkel önjt összeköttetés.

Richard Rupsch Gorlitz (Germania) téglaipari
berendezések és gépek gyára. Katalogus a buka-
resti Kamara információs osztályánál.

Artine Senerdian, Konstantinápoly 11-12
Saltau Hainan. Dorianian Han, különböző székkeket
importálna.

Frenz Kien'elm, Berlin Alghienicke, Friedrich-
strasse 38, nagyobb méretű cégekkel, szárnyas és
dió exportőrökkel keres összeköttetést.

Paul I. Danieschewsky, Brødgade 68 Koppen-
hága. Bizományosokat keres Románia részére hal-
termékek és halolajok plasztifikálására.

**A legfőbb gazdasági bizottság ma-
dönt az új vámtarifa ügyében.** Bukarestből
jelentik: A kormány gazdasági bizottságának
legközelebbi ülése ma, pénteken lesz, amikor az
új vámtarifáról fog a bizottság dönteni.

**Január elsején életbeléptetik a reví-
diált új vasúti tarifát.** Bukarestből jelentik:
A szeptember 15-én életbeléptetett vasúti tarifa
ellen tudvalevőleg olyan súlyos panaszok hang-
zottak el, hogy a kormány kénytelen volt egy
szakemberekből álló bizottságot delegálni a
tarifa revíziójára. Mint értesülünk, a bizottság
már elkészült munkájával és a személyi és
érutaria leszállításáról szóló új szabályrendelet
december 15-én kerül a parlament elé s jan.
elsején már életbe is lép.

**Az új magyar (pengő) bankjegyek
kibocsátása.** Bukarestből jelentik: A Magyar
Nemzeti Bank főtanácsa azzal a pénzügymin-
iszteri intézkedéssel kapcsolatban, hogy az új
magyar váltópénz érmék december 27-én for-
galomba bocsátandók, elhatározta, hogy a pengő-
bankjegyek kibocsátását szintén ugyanebben az
időpontban kezdi meg. Ugyanakkor intézkedett

tezz a bank, hogy a koronértékű államjegye-
ket százezer korona magasságig a jövő év ju-
nius 30-ával bezárólag teljesen bevonja. A jövő
év második felére így a végleges áttérés a
pengőszám társra Magyarországon meg fog tör-
ténni.

**A temesvári Iparkamara akciója a
jugoszláv vízumdíj leszállítása érdekében.**
Temesvárról jelentik: Amint már közöltük, a
közel napokban megnyílik kétévi zárlat után
a temesvár-szegedi közvetlen vasúti vonal. A
vonat Jugoszlávián át fog közlekedni és épen
ez a körülmény készítette a temesvári Iparka-
marát arra, hogy a kormány közbenjárását
kérje kedvezményes vízumdíjak kieszközlésére.
A jugoszláv vízumdíj ugyanis 950 lej, ez tehát
egyszerű átutazásnál olyan nagy összeg, ame-
lyet az utasok nem fizethetnek. A jugoszláv
kormánytól kérni fogják, hogy erre a vonalra
a 10 dináros átutazási vízumot, amelyet a ma-
gyarországi utasok részére is engedélyezett a
Triesztbe való utazásoknál. Az Iparkamara ak-
ciója minden valószínűség szerint eredménnyel
fog végződni.

**Lengyel teherkocsikat vesz kölcsön
a CFR.** Bukarestből jelentik: A CFR vezér-
igazgatósága elhatározta, hogy Lengyelországól
nagyobbszámú teherkocsit vesz kölcsönképen
igénybe. Amint ismeretes, a két ország között
már hosszú ideje óta folynak erre vonatkozó
tárgyalások, sőt arról is szó volt, hogy a CFR
vasúti mozdonyokat fog kölcsönvenni Len-
gyelországtól.

Megállapították az új papírárat.
A „Monitorul Oficial” tegnapi száma közli a
minisztertanácsnak a papírárra vonatkozó hatá-
rozatát, melyben a következő új papírárat állá-
pitották meg: a papírgyárak állami szállí-
tásainál, október 1-étől: Rongypapír kgr.
89 lej. Velinkarton és velinpapír kgr. 43 lej
75 bani. Miniszterpapír kgr. ként 48 lej 75
bani. Félvelinpapír 38 lej 40 bani. Enyvezett
és fényezett atlaszpapír vagy karton 30 lej 95
bani. Flach újságpapír kgr. 23 lej 40 bani.
Rotációpapír 22 lej 75 bani. Félatlasz celuloze-
papír 30 lej 20 bani. Barna vagy szürke pak-
kolópapír, enyvezetlen 21 lej. Fehér lemez-
papír 19 lej kgr. ként. Lemez vagy szalmapapír
17 lej 30 bani. Az árakban az egyszázalékos
forgalmi adó is befoglalatik és franko feladó
állomás értendő. A minimális vé el-mennyisé-
gek az alábbiakban vannak meghatározva: A
rongypapír, velinkarton és velinpapír, miniszter-
papír és írópapír 64 kgr., flach újság és rotá-
ciópapír 50 kgr., barna és szürke csomagoló-
papír pedig 80 kgr.

**Ideiglenesen rendezték a cseh-ma-
gyar kereskedelmi szerződés ügyét.** Prága-
ból jelentik: A csehszlovák szenátus tegnapi
ülésén elfogadta a Csehszlovákia és Magyar-
ország közötti kereskedelmi kapcsolatokat ideig-
lenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot. Mül-
ler szenátor, a javaslat előadója kijelentette,

Tőzsde

A belföldi pénzpiacra a zürichi és newyorki magasabb lejárfolyamának megfelelően alakultak a devizák árai. Zürichben zárlatnál 290-re, Newyorkban pedig 55-ről, 55-50-re emelkedett a lej. A piac általában lanyha csöndes forgalom mellett. Az árfolyamokat alább adjuk:

Devizák	Valutapiac 1926 november 25 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Paris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3490-3515			540	3500	13767	13675	652 ³ / ₈	1928
Newyork	178-181	518 ³ / ₄	518 ⁵ / ₈	2805	131	714	70875	3385	
London	878-884	2515 ¹ / ₄	2515 ¹ / ₄	136	880	8482 ¹ / ₂	3436 ¹ / ₂	164175	48493
Paris	645-663	1820	1850		650	2567	2543	121 ¹ / ₄	352
Milano	775-765	2170	2185	118 ¹ / ₂	789	3012	2989	14290	420
Prága	535-542	1536 ¹ / ₂	1536 ¹ / ₂		539	2114 ³ / ₄	2099 ¹ / ₄		296 ¹ / ₄
Budapest		72625	7260		2535		8922	474 ¹ / ₂	
Belgrád		915	915		320	258 ³ / ₄	1249 ¹ / ₄	5972 ¹ / ₂	176 ³ / ₄
Bukarest		287 ¹ / ₂	290	1550		393	397	1917 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂
Varsó		57 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂		20	7915	7860	375 ³ / ₄	
Bécs	2540-2560	73125	73125		2565	10072		477 ³ / ₄	
Berlin	4300-4350	12310	12310		4330	16948	16815	803 ³ / ₄	

Száz lei árfolyama: Zürich (utó) 291, Paris 1550, Budapest 39300, Bécs 39300, Prága 191

hogy ez az ideiglenes megegyezés csak előkészítője a Magyarország és Csehszlovákia között megkötendő végleges kereskedelmi szerződésnek. Az ideiglenes megegyezési javaslat a legtöbb kedvezményen épül föl és a szerződésbe a kölcsönös forgalom fő kiviteli cikkeire nézve bizonyos tarifális kedvezményeket is felvesz.

Összeomlott egy nagy bécsi bank. Bécsből jelentik: A Biedermann-bank, amelyet 1792-ben alapítottak, az osztrák bankválság következtében fizetési nehézségek közé került és a múlt héten több milliárd korona szedékes kötelezettségeit nem tudta teljesíteni. Egy nagybankból álló konzorcium vállalta a Biedermann-bank kötelezettségeinek rendezését és a konzorcium intézi a felszámolást is. Több magyar és jugoszláv iparvállalatnál rendelkeztek érdekeltséggel Biedermann bank.

A részvénytársasági mérlegeket be kell mutatni a kereskedelmi vizsgálóságnak. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi miniszter körrendeletben fgyesztetési mindszokat a részvénytársaságokat, amelyek a kormány autorizációja alapján működnek, hogy tegyenek eleget a kereskedelmi törvény 246 ik paragrafusának, amely előírja, hogy a vállalatok mérlegét és költségvetési beszámolóját be kell nyújtani a kereskedelmi ügyi vizsgálósághoz. Akik ezt elmulasztják, azoktól megvonják működési jogukat.

Új működési engedélyek és alapítkezemek. Bukarestből jelentik: A kormány speciális bizottsága legutóbbi ülésén az alábbi vállalatok és bankok részére engedélyezett alapítkezemlést illetve működési engedélyt: Industria Ceramica Nagyszeben, működési engedély. Medgyesi Tégelgyár Rt., működési engedély. „Transilvania” exportkereskedelmi Rt. Szatmár, működési engedély. Copony Márton parkettgyár Rt. Brassó, működési engedély. „Architectura” építkezési Rt. Arad, működési engedély. „Astoria” fejtendőgyár Rt. Szegvár, működési engedély. Banca Ariasana Torda, működési engedély. Banca Poporala Vajdasághunad alapítkezemlést.

Gramofon LEPAGE-nál

SPORT

KAC—Universitatea bajnoki mérkőzés lesz az őszi szezon utolsó bajnoki fordulójának szenzációja. A Haggibhor vasárnapi versége kölcsönöz különös érdekességet a mérkőzésnek, amelynek kimenetelétől nagymértékben függ a bajnoki tabella végső kialakulásának kérdése. Bizonyos, hogy az egyetemi csapatnak nehéz küzdelme lesz a piros-fehér együttesel, amely győzelme esetén nemcsak a maga számára biztosít előkelő helyezést, de a bajnokság kimenetelét is teljesen nyitja teszi. Az U. viszont vezetőpozíciójának megszilárdítását ambicionálja. Így a vasárnapi meccs elsőrangú szenzációnak ígérkezik.

Bécsi sport hírek. Az amatőrök súlyos anyagi krízise következtében ismeretlen a jövő sorsától tartanak a játékosok. A szövetség elnöke a játékosok fizetését és az utazási költségeiket nem tudja megfizetni. Így volt csak meggyőződés, hogy Bécs legelőkelőbb amatőr futballcsapata hétről hétre gyérabb játékosokkal fog működni. Most — bécsi jelentés szerint — egy pénzintézet megára vállalta az egyetemi csapatot, amely Ausztria néven működik tovább. Az Ausztria szombaton abszolút első mérkőzését és a bajnokságban második helyen álló Admirtól 4:0 arányban lélepte. Sindelar és Catti ragták a gólokat. Amintjeantetiük, vasárnapa Brighton is versenget szenvedett a WAC-tól. A Hakoah Kesler góljával bizonyosan győzött a Sportklub felött. A bajnokság állása a következő: 1. Brigtton 9 (15 pont). 2. Rapid 10 (13). 3. FAC 9 (13). 4. Summering 10 (12). 5. Vienna 10 (11). 6. Admira 9 (11). 7. Amateura 11 (10). 8. Hakoah 9 (9). 9. Wacker 9 (9). 10. Sportklub 10 (5). 11. Slovan 8 (5). 12. WAC 7 (4). 13. Rudolfshügel (93).

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A kolozsvári román opera heti műsora

Péntek: Tosca (Zoleskinek, a milanoi Scala énekeseinek felléptével)
 Vasárnap: Bigletto (Zalescivel és Dragulinescu-Sinich: a szony felléptével)
 Hétfő: Faust (Zaleski felléptével)

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Karinty Frigyes — Holnap reggel-je a jövő heti szenzációja. A jövő héten lesz a bemutatása Karinty egy ten hatóság mére ü tragikomédiájának, a Holnap reggelnek. Mindenütt, ahol bemutatják, olyan nagy sikere volt, hogy hat-kil lehetett műsoron tartani. Budapesten a Madách-Színházban mutatták be, ahol több, mint 100 előadást ért meg. Nálunk Poor Lili játéza a fő nő szerepét.

Heti műsor

Péntek: Akácfaivág. (8-adszor. Lengyel Irén, Tolnay Andor, Ihász Aladár fellépésével. Bérletárnyelben. Sorozatszám 154.)
 Szombat d. n. 3 kor: Szent Ferenc oratóriuma. (6 ik if usági előadás olós helyárrakkal. Bevezető előadást tart: P. Trefán Leonard. Sorozatszám 155.)
 Szombat 7 órákor: Fauny és a csalédkérdés (Poór Lili fellépésével. Napi bérlet 26, szám, A. Sorozatszám 156.)
 Szombat fél 10-kor: Fegyverkovácsok. (A bécsi opera-együttes vendégjátéka. Emelt helyárrakkal Premier bérlet 26. szám. Sorozatsz. 157.)
 Vasárnap d. e. fél 11-kor: A Kolozsvári Alkalmazotik Szövetsége: Divatrevüje. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 158.
 Vasárnap d. n. fél 3-kor: A Noszti fia esete T. tá Marival. Leszállított helyárrakkal, Sorozatsz. 159.
 Vasárnap 6 kor: Akácfaivág. (Lengyel Irén, Tolnay Andor, Ihász Aladár fellépésével. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 159.)
 Vasárnap háromnegyed 9 kor: Anna-tál. (Új szereposztással. Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár fellépésével. Napi bérlet 26 szám, B. Sorozatszám 161.)
 Hétfő: Cigány-ardón. (Lengyel Irén, Neményi Lili, Tolnay Andor, Ihász Aladár fellépésével. Premierbérlet 27. szám, Sorozatszám 162.)

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkái 48.000.000 lej. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Árnyaktárai a vasnt mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindentéle bankszerű ügytetet előnyösen végez.

Moskovits és Társa, Cluj

Főpostával szemben.

6 szem litő készlet	33 lej 50	6 " kompótkészlet, talpas	70 lej 50
" boroskészlet	50 "	" szem. valódi porc. mocakészlet	240 "
" vizeskészlet	55 "	" " " kompótkészlet	165 "
" kompótkészlet, pré et.	65 "	" " " ékecskészlet	1250 "
" térszékészlet	65 "	" " " sandvicskészlet	200 "

Duplaerős vizespohár 4 lej

Préselt cukortartó, gyönyörű kivitel... 15 L
 Vizeskanosó, 1 literes... 24 L
 Préselt fűléspohár... 13 L
 Valódi cseh porc. csészés aljja... 20 L
 Valódi cseh porc. csészés aljja... 20 L

APROHIRDETÉSEK

Nyomtatási díjak: egy sor 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állásajánlásoknak 50% kedvezmény. Apróhirdetéseket díjazás nélkül. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Zsidó egyetemi hallgató, prodi munkálatokban és könyvelésben jártas, kereskedő a kamazást keres. Cim a kiadóban.

Barmizwah tanítványok kac előkészítik és oktatásvezető díjazás mellett. Érdeklődni „Barmizwah” jellegre a kiadóhivatatalnál. 2094

Vegétáriánus kitűnő ebéd-oszt jutányos áron kapható. Cim a kiadóban.

Francia nyelvtanár, aki 12 évet töltött Paris an, legmodernebb módszer szerint francia nyelvlekket ad. Cim a kiadóban.

Kitt: 8 minőségű bivalytoj garantált 1926 október hó 1-től házhoz szállítva is kapható: Schwartz Ignác, Cal. Decseal 36.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek [cégeknek hónapra], kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. másolások, sokszorosítások. — Dr. Mandol, Str. Rația (v. Kötő-u.) 3. — Telefon 831.